

שבת קדש

בס"ד, פרשת יתרו י"ט בשבט תשנ"ז

**הגאון הגדול
רבי רפאל הלוי
שמואלביץ זצוק"ל
ככלות השבעה**

דמעות זכרון במעונים

**הגאון רבי יצחק
אזרחי שליט"א:**

משמת רבי רפאל
בטלו מושלי משלים

**הגאון רבי משה מרדכי
פרבשטיין שליט"א:**

הלב שנפתח ע"י תורה,
הקשיב לצרת אחרים

**הגאון רבי שמואל יעקב
בורנשטיין שליט"א:**

היה תלמיד
וגם חידש מעצמו!

**הגאון רבי צבי
פרצוביץ שליט"א:**

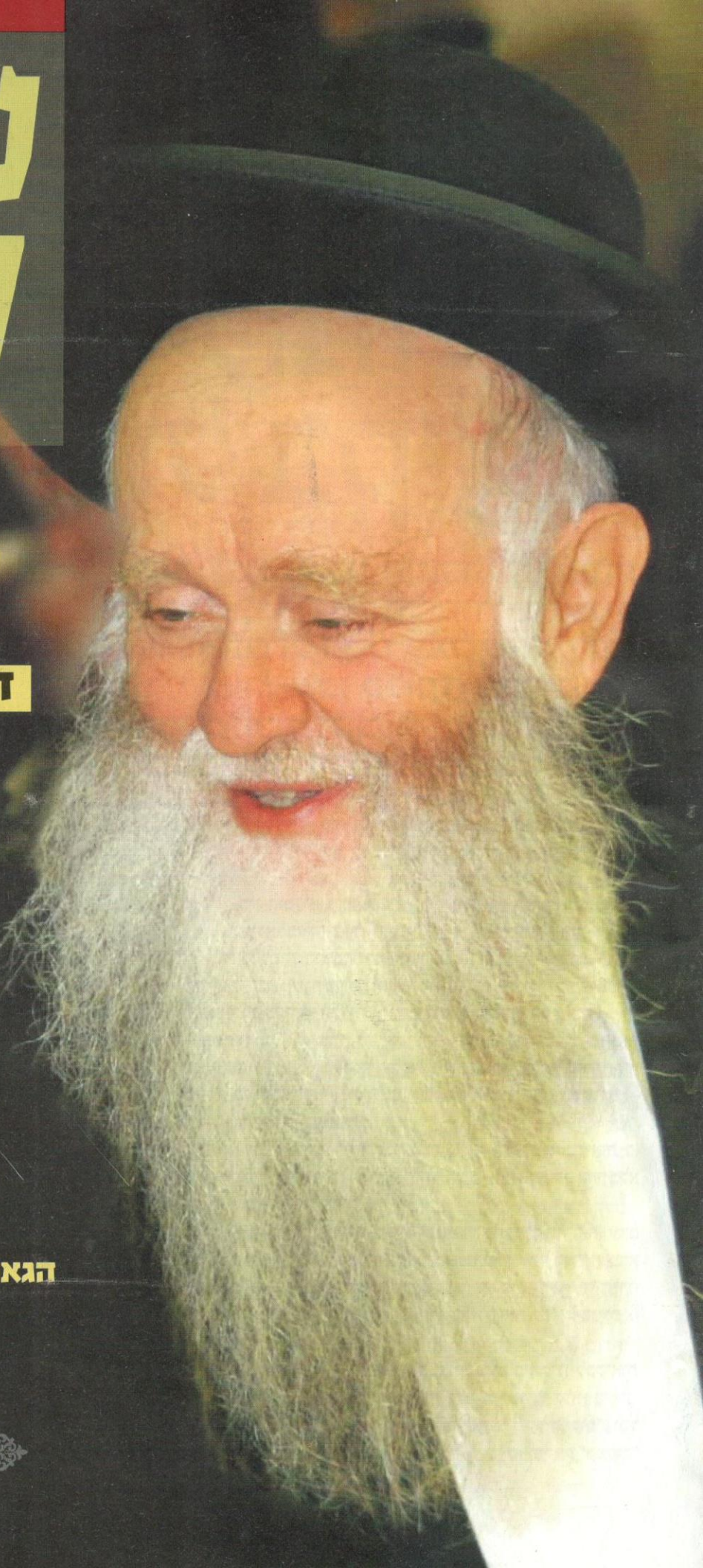
גם בור סוד,
גם מעיין המתגבר

הגאון רבי אפרים צמל שליט"א:

גם בעניינים ציבוריים
ניכרה ה'תורת-אמת'

**החברותא הרב הגאון
רבי בערל ויטמן שליט"א:**

למרות גדלותו
הוא חש תמיד 'ונחנו מה'

הרב מ. ברמן

איך בכלל החל הקשר המיוחד עם ראש הישיבה?
 הייתי בחור צעיר כשהגעתי ללמוד בישיבה, היה זה באלול
 תשמ"ח, עת למדו בישיבה פרק השולח בגיטין, התחלתי לשמוע
 שיעורים מהגר"א אריאלי שליט"א. בזמן חורף כשנה לאחר מכן
 החלו ללמוד מסכת כתובות. באותה תקופה היה יוצא מעת לעת
 קובץ תורני הנקרא 'יד אליעזר', ובו היו כותבים רבני ובני הישיבה
 חידו"ת, מו"ר רבי אשר עודד אותי לכתוב שטיקל תורה ולהדפיסו
 בקובץ.

אכן נעניתי לאתגר וכתבתי "מערכה" על דברי הש"ש בעניני ספיקות,
 הייתי אמור למסור את החיבור ביום ראשון, אבל בשבת קודם לכן בעודי
 מעייץ במה שכתבתי, נתעוררה לי קושיא בגמרא חולין עליה היה מבוסס
 כל השטיקל, והבנתי שלא אוכל למוסרו למערכת לפני שאמצא תירוץ על
 קושיא זו.

חשבת לעצמי שאני חייב למצוא מישוה שאוחז היום בסוגיא זו היטב, כי היה
 דחוף לי הרבר מאד, שמו של ראש הישיבה הגר"ר זצוק"ל הלך לפניו, ונודע
 כאחד מהמיוחדים בדור בעיני ספיקות (די להביט בערך חזקה המסועף שכתב

"ושנתם לבניך"

אלו התלמידים...

שלושים שנה לא זזה ידו של הרב
 הגאון רבי בערל ויטמן שליט"א
 מתוך ידו של ראש הישיבה הגאון
 הגדול רבי רפאל זצוק"ל, הוא
 חש לא רק כאחד מבניו, אלא כבן
 ותלמיד גם יחד, הוא מתקשה לדבר
 על רבו בלשון עבר. לתועלת קוראי
 מוסף שב"ק הוא מבקש להביא
 שביבי אורחותיו על האמת הנוקבת
 שלו, על הגאונות בבין אדם לחברו,
 על הבקיאות ועל השקיעות. שיחה
 נרגשת עם תלמידו הקרוב

אך בחסדי שמים סמוך לאחר מכן כשוחח רה"י זצ"ל עם הגר"א אריאלי, התעניין עלי, ואז חזר אלי ואמר שמוכן ללמוד עמי בחברותא פעם בשבוע. מהשבת הקרובה התחלנו בלימוד קבוע מידי ליל שבת בספר שב שמעתא, ומאז במשך כשלושים שנה זכיתי ולא זזה ידי הימנו. בתחילה למדנו כל שבת, ואחרי זה גם בסדר ראשון, ובתקופה שהרופא אמר לו לעשות הליכה לבריאותו, קבענו חברותא להליכה כלילה במשך שעה ארוכה ועוד.

אחרי שלמדתי עמו כשנתיים וחצי, שהיתי בביתו ביו"ט ב' של חג השבועות, ואמרתי לו שאינני יודע היכן אהיה בעתיד, אבל כל התורה שלי היא בא"י וכאן ארצה להישאר ללמוד, ושאלתי אולי אינני צריך לעשות יו"ט שני, וגם אם אתחתן בארה"ב, אני רוצה אחת שתסכים לבוא ללמוד תורת א"י. רה"י הרים טלפון למרן הגרש"ז אויערבאך זצוק"ל, ושאלו מה הדין בכך, והתפלפל עמו רבות, והסיק שלדעת מרן הגר"מ פיינשטיין זצוק"ל פשוט שעלי לעשות רק יו"ט אחד. מיד עשיתי הברלה והרלקתי האור והנחתי תפילין, ומאז נעשיתי בן א"י המקורב אליו ביותר.

מהיכרות אישית, מהו הדבר הייחודי שנוכל ללמוד ללכת בדרכיו?

הדבר הראשון היא השקיעות בתורה, הפן הראשון המעיד על שקיעותו היא ההתמדה המופלגת שלו, לדוגמא, במשך שנים רבות אכלתי אצלו כלילות שבת, הוא היה נח אחרי הסעודה כחצי שעה, ואחריה למדנו כלילות שבת הארוכים עד השעות הקטנות של הלילה ברציפות, ובשבתות הקיץ כמעט לא נח, הוא היה מתמיד ברמה שלא תתואר.

אבל מלבד ההתמדה והיגיעה העצומה, ניתן להמליץ עליו את דברי הרמב"ם המפורסמים בהלכות תשובה בדברו על אהבת ד' "שיאהב את ה' אהבה גדולה יתירה רבה עזה עד מאד עד שתהא נפשו קשורה באהבת ה' ונמצא שוגה בה תמיד וכו' בין בשבתו בין בקומו בין בשעה שהוא אוכל ושותה", זה היה היחס שלו לכל תוספות ולכל הבנה בראשונים, אין זה נמרד רק בכמות השעות בהן ישב למול הגמרא, למרות שהיו אלו שעות רבות עד אין ספור, אלא בכך שהתורה היתה כל הוויתו, עיקר התעניינותו, ובירור דברי הראשונים תפס את מחשבות לבו בכל שעות היממה.

פעם אמר לי בגילוי לב שצריך להפוך את הבית לבית מדרש, ואכן בסעודות השבת היה רגיל לפנות לחתנו או בנו או אפילו לנכדיו בשאלה - ראית את התוס' [בדרך כלל בסוגיא בה עסקו בישיבה], והיה מונח כולו בכך, ומיד היה שואל ראית את הרעק"א על דברי התוספות, והרי מדבריו משמע כך וכו', ואז פונה לבניו וחתניו ומתחילים לשוחח ולהתנצח בלימוד, ופעמים היה שלא רק שהשיחה היתה עד אחרי האוכל בלי היסח הדעת, אלא גם לאחר מכן כשהלך לשלום זכר משפחתי, ופגש שם את אחיו שליט"א, מיד פנה אליהם - רבי אברהם מה אתה אומר? רבי מאיר מה אתה אומר על מה שהוא אמר בתוס' וכו', לא משנה היכן הלך, זה היה מה שסובב את סדר יומם.

ואכן, עיקר שיחות הטלפון שלו היו לגיסו הגאון רמ"מ

לפני גיל 30 עבור האנציקלופדיה התלמודית כדי להבחין בעוצמת הרבר, החלטתי שאני מחפש אותו בכל מחיר לשאול אותו קושיא זו.

הלכתי בשבת אחה"צ מהישיבה בשכונת בית ישראל למעונו ברח' סורוצקין, רפקתי על דלת ביתו, וביקשתי לשוחח עם ראש הישיבה. אמרתי לו שאמנם ראש הישיבה אינו מכיר אותי אך אני זקוק לעזרתו. סיפרתי לו את כל הסיפור, ואמרתי שאין לי מנוח ואני חייב מישוהו שיסייע בעדי בזמן הקצר הנותר בשאלה כה סבוכה מגמרא בחולין. בנמיכות רוחו הבלתי מצויה אמר מיד בפשטות - בא נוציא את הגמרא חולין מהמדרף ונלמד זאת יחדיו. כך ישבתי עמו כשעה, והיה זה קסם אדיר שלא זכור לי מעודי, הרגשתי שאני יושב בגן עדן, דיברנו על יסודות חזקה מעיקרא וכל המסתעף, והיה מעין עוה"ב.

אחרי שבת הייתי כה מוקסם מגדלותו התורתית מחד ומאידך מקרינת אור פניו ונעימותו הבלתי מצויה, ניגשתי אליו וביקשתי שילמד עמי בחברותא (כשסיפרתי זאת לאחר מרבני הישיבה שביקשתי לקבוע עמו בחברותא, הוא לגלג מעט עלי, בשואלו וכי נראה לך שהראש ישיבה יקח אותך לחברותא רק כי למדת עמו שעה אחת!?)

"רבי רפאל אכן צודק, אבל יש בית מאיר כנגד, ודעתי נראה כמותו, אבל מי שיפסוק כהמהרי"ל, ודאי יש לו על מי לסמוך."

ואני עמדתי מתפעל כיצד ראש ישיבה המוסר שיעורים במסכתות הישיבתיות כל ימי חייו, יכול לומר בכזו החלטיות בענין כמו הלכות מזוזה [שלא נלמד בהיכלי הישיבות] כי מדברי המהרי"ל מבואר אחרת?? ואין זה בענין אחד, אלא בכל נושא בהלכה ובכל התורה כולה, לא היה ניתן להעלות נושא שלא היה בקי בו בהבנה לעומקו [אגב, אחר מתלמידיו המובהקים של מרן הגרי"ש זצוק"ל סיפר בימי השבעה, שכשדן עמו מהו גדר ת"ח לענין החיוב לקום מפניו, אמר לו מרן זצוק"ל, רבי רפאל הוא דוגמא של ת"ח לענין זה].

ודאי שהיה קיים אצלו מושג שאמר אני לא יודע, אבל בכל שלושים שנות היכרותי עמו, לא שמעתי מעולם אומר בענין חשוב ומהותי - שאינו יודע עיקריו.

הוא פעם דיבר עמכם מי היו רבותיו?

פרבשטיין שליט"א ראש ישיבת חברון, ולאחיו הגאונים רבי אברהם ורבי מאיר שליט"א ועוד. לעומד מן הצד היה נראה כאילו השיחה נמשכת ברציפות חמישים שנה, מה אתה אומר על הרעיון בתוס' כך, והוא מרים טלפון לרבי מאיר, ולעתים אף ללא אמירת שלום, כי זה נמשך כל חייו. ישבתי לעתים בצד והתבוננתי, איך כל החיים היו המשך אחד של שיחה בלימוד.

עליו ניתן לומר בבירור 'שכורה אני ולא מיין', הוא פשוט היה שיכור באהבת התורה שלו, כל הכוחות בעולם הזה לא יכלו להזיזו כמלא נימה את השקיעות והעמל בתורה שהיו לו שעשוע כל ימיו ובכך שגה תמיד.

איך ניתן להגדיר צורת הלימוד שהתייחד בה, שבכך נובל להשתלם אף אנו?

חשיבות עצומה הרגיש רבי רפאל זצוק"ל לנושא כיצד ללמוד, הראיתי בשבת לבני המשפחה מכתב שרשם לפני כעשרים שנה, ובו כותב בתמצית את דרכו בלימוד, הוא מדגיש כמה העיקר הוא להתעכב בכל נקודה להוציא את אור האמת בה, ולהשתקע בה יותר מכל.

בכך יש ביטוי לנקודת לבו, הוא רצה להעביר זאת לציבור, זה מתבטא בכח העיון לעמוד על כל נקודה בכל כוחו, ואחרי שסיים ללמוד היה מעיין שוב ללא גבול, ואמר שאצלו גם אחרי שהרפס הרברים, הוא רק התחיל את הסוגיא.

ניתן לקרוא עליו את המקרא 'לולא תורתך שעשועי', שעשועי זהו התענוג של לימוד העיון, ואם חפצים להגדיר זאת, אומר שבכל ענייני העולם, נתפסו אצלו רק מקופיא, ואילו העסק בתורה בהתעמקות זה היה צורת לימודו, שהת"ת אצלו לא היה רשימת נושאים ואימרות לרעת, אלא היו מושגים בהבנה לעומקם. ואין המדובר כמה דפים וסוגיות הוא ילמד, הוא כיוון את סדר יומו לפי הלומדות בנושאי הלימוד, והמושגים בלימוד היו עיקר חייו, היה בונה לעצמו דברים ומערכות, ואינני יודע אם היו אנשים כמותו שעמלו כך, עד כי ניתן היה לשאול בכל מקום ויודע בבירור.

אם חפצים בדוגמא לכך אספר, כי כשרכשתי דירה לפני כ-15 שנה בשכונת ארזי הבירה, ביקשתי מהגר"י אפרתי שליט"א שיברר לי היכן להניח המזוזות בהיות והיה ספק בדבר, והורה לי כיצד לעשות. בהיות והיה לי קשר עז עם ראש הישיבה, ביקשתי מהגר"ר זצוק"ל שיבא אלי מאוחר בלילה לברך הטוב והמטיב בקביעות המזוזות וכו', כשהוא נכנס הביתה והבחין במזוזה, מיד פנה ואמר שהמזוזה בצד הלא נכון, וכדאי להחליפה. השבתי לו שהגר"י אפרתי אמר בשם מרן הגרי"ש אלישיב זצוק"ל לא כך, הוא מיד אמר - לי תבקש ממנו שיכנס למרן הגרי"ש ויזכיר בשמי שיש תשובת מהרי"ל האומר להיפך...

כך עשיתי, והוא אכן נכנס אליו ואמר לו זאת, ומרן השיב

כשנהיה בן עשרים קבע איתו אביו זצ"ל חברותא. היו לומדים קטע גפ"ת ואז מרן הגר"ח היה מסכם: "בנושא זה יש כך וכך מחלוקות ראשונים וכך וכך מחלוקות אחרונים" והיה מונה אותן אחת לאחת. כשסיים, היה רבי רפאל מעלה על הכתב את כל מה ששמע, ומרן הגר"ח היה שוקע בסוגיא אחרת.

שאני מחמיר על עצמי... אך הגר"ד לא הסכים לכך, כי לא היה קיים אצלו מושג מה אכפת לך, אם זה אמת צריך לעשות, ואם אינו אמת לא עושים.

רק ראש ישיבה שכזה, יכל אין ספור פעמים כשעשה טעות לומר מיד טעיתי, והיה גאה בכך לומר שטעה, כי האמת חשובה היא מכל, את השקר איני חפץ.

כשכני נ"י דרש כבר מצווה שלו, לא רציתי שיכתוב ויקרא מן הכתב אלא לימדתי אותו לומר בע"פ, באמצע הדרשה הוא טעה בדבר מה, ואמר עוד משפט או שנים, ואז עצר ותיקן עצמו בדרשתו. ניגש אליו לאחר מכן הגר"ד זצוק"ל ואמר - כל כך שמחתי, אם לא היית טועה ניתן היה לחשוב שלא הבנת ואתה חוזר על מילות הדרשה למרות שאינך מבינך, אבל כיוון שטעית וחזרת לתקן אחרי שכבר המשכת בדבריך, הרי זו ראייה ברורה שאתה מביין מה שאתה שאומר, הוא גם נתן הרגשה טובה לבני, וראו משאת נפשו שלא רצה דיקלום דרשה, אלא הבנת האמת בכל גיל.

רבים מדברים על גדולתו בבין אדם לחברו...

לדעתי הגאונות שלו בת"ת אינה בהכרח גדולה יותר מהגאונות שלו בבין אדם לחברו, שכן ככל שהיה גאון מדורות קדומים בת"ת, בבין אדם לחברו הוא היה גאון הגאונים. אספר סיפור אחד שימחיש זאת, עבורי היה זה לימוד מפליא מהי אצלו נקודת הלב בבין אדם לחברו.

לפני כעשרים שנה הזדמן לי ליסוע לארה"ב וחזרתי סמוך ליוכ"פ, הטיסה איחרה והגעתי לירושלים בעיוב"פ אחרי חצות, ניגשתי לתפילה חלש במיוחד, ובתפילה בישיבה הרגשתי שלא במיטבי, ניגשתי למקומו של הגר"ד זצוק"ל ושאלתי אם כמצבי אני חייב לעמוד בווידוי, ואמר שאם אני חש כך, עלי לומר את הווידוי בישיבה. למחרת בשעת נעילה כשהכל רועדים סביב אשרי והתחילו אשרי ובא לציון, פסגת ההתרגשות העצומה שיש במהלך היום, וכל אדם מתרכז אז בתוך עצמו רק בדברים החשובים בחייו, וגם אם בכל השנה חושב על דברים של מה בכך, בנעילה הרי הוא מתרכז בתוך עצמו.

לפתע אני מרגיש שמישהו דופק לי על השכם, הרמתי את עיני ואני רואה את הגר"ד עומד לידי, למרות שישבתי רחוק ממקומו, התחלתי לפחד ואמרתי לעצמי, ה' ירחם, מה אירע שהביא אותי לקום ממקומו בשעה גדולה זו ולהגיע אלי לפני שמונה עשרה של נעילה?!

ואז פנה ואמר לי - אחרי מעריב אתה לא יוצא מהבנין, תישאר כאן אחרי מעריב ואני אדאג שיבואו לקחתך. למרות שאני גר 5 דק' הליכה מהישיבה, אבל היות והייתי חלש, הוא חשש שאולי אין לי כח ללכת הביתה, וזה הטריד אותו ב'תפילת נעילה'. הארכתמי מעט בנעילה, ובחזרת הש"ץ בעת שהציבור כולו זועק י"ג מידות, אני מרגיש שוב שמישהו

בוודאי, רבו המובהק היה אביו מרן הגר"ח זצוק"ל. זכורני ליל שבת אחד, אחרי שסיימנו ללמוד ליווה אותי רה"י ברח' סורוצקין והיינו מדברים יחדיו, והנושא הגיע לאביו, שנפטר הרבה קודם בשנת תשל"ט, וכשהזכיר את אביו ציטט את הגמרא שהרבה מעות יש לי ואין לי שולחני לפרוטן, והתחיל לבכות בכי רב. נבהלתי לרגע ולא הבנתי מה קרה לו, ואמר לי - כל כך הרבה מעות יש לי ואין לי שולחני לפרוטן... הוא נזכר בכך שהיתה לו כתובת, ובכל פעם שהיתה לו קושיא יכל מיד לשאול בקודש פנימה ולקבל תשובה מהירה.

הוא סיפר לי שזכה ללמוד עם אביו רוב הש"ס בעיון, כשנהיה בן עשרים קבע איתו אביו זצ"ל חברותא, במשך חמש שנים למדו כל יום חמש שעות, הוא תיאר את צורת הלימוד שהיו לומדים קטע גפ"ת ואז מרן הגר"ח היה מסכם "בנושא זה יש כך וכך מחלוקות ראשונים וכך וכך מחלוקות אחרונים" והיה מונה והולך אותן אחת לאחת. כשסיים, היה רבי רפאל מעלה על הכתב את כל מה ששמע, ומרן הגר"ח היה שוקע בסוגיא אחרת. כשסיים רבי רפאל לכתוב, היו חוזרים ללמוד ביחד בסדר הזה. גם אחר חתונתו של רבי רפאל היה אביו מרן הגר"ח מגיע לביתו יום יום ללמוד עמו בחברותא. סיפר רבי רפאל זצוק"ל שבאותה קביעות הספיקו לגמור עשרים מסכתות מכל חלקי הש"ס מכריכה לכריכה, וכן משניות בסדר זרעים וטהרות.

הנקיות שלו היתה יוצאת דופן, נתקלתם במשהו מיוחד שמואפיין זאת?

יש אין סוף סיפורים המעידים על כך, כשעמד בראשות ועדת הרבנים של רמת שלמה, יחד עם רעו הגרש"מ דיסקין זצ"ל הכל היה בנקיות כפים מופלאה, סיפר גיסו הגר"י פרבשטיין זצ"ל שפעם התקשר אליו ובקש את חו"ד באיזה שאלה שנידונה באותו הזמן, ואמר לו הגר"ד זצוק"ל שכיוון שמשאלה זו יכולה להיות משמעות כספית לכתב נשגם לה היה דירה בפרויקטן, חושש להכריע בזה לבד.

סיפר חתנו שאחר בחירת הדירות ע"י כל הרוכשים, ונשארו דירות פנויות (כיון שהעמותה זכתה ביותר דירות ממספר החברים), אחד מידידיו של החתן פנה אליו, ואמר לו שדירה פלונית שנשארה פנויה טובה יותר ממה שבחר בתחילה, הלך החתן לגר"ד זצ"ל וטענתו בפיו, שהרי יכל לבחור אותה דירה בתחילה ועדיין נשארה פנויה, הוא רוצה לשנות את בחירתו. אמר לו הגר"ד זצ"ל, טענתך טובה, אבל א"כ צריך לשלוח מכתב לכל הרוכשים אם רוצים להחליף את בחירתם.

גם בנושאים הנוגעים לשכר מנהלי העמותה, לא רצה להכריע לבדו מחשש נגיעה, מחמת התעסקותו הקרובה אתם בכל עת, והעביר את ההכרעה להכרעת רב חיצוני.

אחד מבניו סיפר שאמר לאביו איזו חומרא שנוהג, וכשהגר"ד לא הבין סיבת הדבר, אמר לו בנו - מה אכפת לך

עם זקנו מרן הגר"א
פינקל זצוק"ל ביום
חתונתו

נשוב לכך...

אחרי שגמר השיעור ונסענו במכונית, אמר לי, שאם הייתי בישיבה הייתי סוגר הגמרא ומפסיק את השיעור נוכח שאלה כזו, אך היות והיו שם בעלי בתים, והיה לי חשש שלא יפרשו נכון את העובדה שהרב מפסיק שיעור באמצעו, לכן המשכתי בשיעורי. זוהי דוגמא לחיפוש האמת מתוך מחשבה מעמיקה איך להתנהג בכל מקרה.

ראש הישיבה הגאון רבי אליעזר יהודה פינקל שליט"א נכנס לנחם, וסיפר שרבי רפאל מסר שיעור בברכפלד ואמר משהו בשם אביו מרן הגר"ח וכשגמר וירד מהבימה ניגש אליו הגאון הגדול רבי אריה פינקל שליט"א ואמר שגם הוא שמע מרבי חיים אבל הוא שמע- אחרת, והחלו לשוחח ביניהם, ורבי רפאל חזר לבימה ונתן דפיקה והמשיך את השיעור בזה"ל, רבי אריה שמע מאבי אחרת, ורבי אריה צודק, וכל מה שאמרתי בטל... וירד מהבימה.

בנוסף, ידע להחמיא כשנצרך הדבר. פעם בא אלי לברר פרטים על אביו של אברך, שכבר העיר לו פעמיים קושיות אלימות, והתברר שצדק והפך בזכותו את כל מהלך השיעור. ראש הישיבה זצ"ל התקשר לאביו ואמר בכזו שמחה שכה התפעל מכך שזכה לבן יקר כל כך. בבין אדם לחבירו הוא חש תמיד 'ונחננו מה', ולכן הרגיש שלא יתכן לפגוע בו כי מה הוא ביחס לאמת.

שקיעות זו המשיכה עד לאחרונה בחוליו הקשה?

בשנים האחרונות נצטווה ע"י הרופא לעשות מידי יום הליכה לצורך בריאותו. היינו הולכים ברח' שמואל הנביא מקצה לקצה הלוך ושוב ודיברנו בלימוד, וגם הייתי מתייעץ עמו. ברח' זה ישנן 4-5 תחנות אוטובוס, ולא היתה תחנה שלא ישבו בה אלו שהכירו אותו אברכים ות"ח, ובכל פעם שעברנו הם נעמדו לכבודו, הבטתי לראות אם שב לב לכך, וחשתי בכיבוד שלא הרגיש בדבר מרוב שקיעותו בדברים הנאמרים.

במלחמת המפרץ הראשונה חזרתי הביתה, בהוראת אבי, והייתי שנה בלייקווד. לפני חתונתי ביקשתי שיבוא לסדר לי הקידושין בטורונטו, עד אז מעולם לא יצא מאר"י לחו"ל, ואכן הגר"ד זצוק"ל כיבד אותי ונסע אלי עם הרבנית שתחי', וסירד קידושין, הוא כיבד אותנו בהשתתפותו בשבע ברכות הראשון וחזר ארצה.

חלפו מאז עשרים שנה, וחפץ היה הקב"ה שאסע עמו ועם רעייתו ובנו מכאן לביה"ח בארה"ב, היה זה באותו יום במדויק. אמרתי לו שהוא טרח בשבילי בער"ש שירה לסדר קידושין, והקב"ה דאג שבאותו יום ואותה טיסה אחרי עשרים שנה אני אלוהו אותו לחפש איבחון וטיפול לריפוי מחלתו הקשה.

כשנודע לנו על מחלתו הקשה, והרופא אמר כי אפסו סיכויי החלים, נפלתי על פניי ובכיתי לפני הרופא שיחפש בכל דרך פתרון אפשרי, והיה זה נס גלוי, שכיוון שהגר"ד סבל מעוד מחלות, הודות לכך זכה לקבל טיפול ניסויי שלא היה סיכוי לקבלו אילולי צירוף זה. בזכות אותו טיפול זכה לעוד שנת חיים מיוחדת בה המשיך להרביץ תורה לרבים. הוא כה הורה על כך, ומעוררו לא התאונן על כאב, ולא פלט אנחה למרות מצבו הקשה.

מושב בטלית שלי, מאחוריי עמד בחור שאמר לי "רבי רפאל שלח אותי להגיד לך שלא תצא מהבנין, ושאני אקח אותך לביתך..."

אחרי שגמרתי להתפלל, הוא עדיין לא היה בטוח שלא אלך לביתי, הוא חיכה לי לאחר ערבית ליד דלת הישיבה, וביקש מאמו הרבנית שהיתה גרה בבנין הישיבה שתבשל בשבילי אורז חם, ובמקביל, שלח את הבחור לקחתני הביתה בהשגחה. למדתי מכך דבר שלא אשכח לעולם והוא נחרט בעמקי לבי, שהרי בנעילה כל אחד מתרכז בעיקר נקודת חייו, אך אצלו הדבר החשוב ביותר היה לדאוג לבחור או לאברך צעיר שאולי לא יוכל לשוב לביתו בסופו של יום, כי הוא חש את הזולת כאילו זה עיקר חייו, וצריך לעזור לו.

כשנגעו הדברים לבין אדם לחבירו באופן כללי ראינו שלימות הנהגה באופן מפליא, הוא לא יכל לשמוע צרה העוברת על אדם אחר אף שאינו מכיר מבלי לבכות, כי הרבר כאב לו ממש. אך בד בכד בכל הקשור לדברי התורה ששמע והאזין היה נוהג בתקיפות. כיוון שהכרנו את יפי הנהגתו עם בני אדם, הפנמנו בליבנו שכל התקיפות שהפגין בעת הוויכוחים בדברי תורה, נבעו מבקשת האמת שלו, ומתחושתו שכשהדבר נוגע לליבון סוגיא, אין ראש ישיבה ואין תלמיד, אלא כולם שווים בדבר, ומתאמצים ביחד לברר את האמת. היטיב להגדיר זאת אחד מבני המשפחה "הבנות מעולם לא פחדו ממנו, רק הבנים כשהיו מדברים איתו בלימוד היו יראים".

זה היה מנהגו כל השנים?

המיוחד אצלו שכל שנותיו שוות הן לטובה, עם זאת היו לו כלים להתמודד בכל מקרה לגופו, מצד אחד סיפרו אברכים בבית המדרש פרידמן שאינם יכולים לשכוח איך בהזדמנות אחת אחר שגמר שיעור כללי, פנה אליו אברך בקושיא, הגר"ד קיבל אותה, ולמחרת הסתובב בין האברכים לומר להם שהוא טעה בדבריו ואברך פלוני העמיד אותו על האמת. מאידך, אני זוכר פעם שהייתי עמו בארה"ב, ומסר שיעור תורני לקבוצת בעלי בתים, ומישהו שאל שאלה קשה תוך כדי השיעור. הוא עצר רגע וחשב, ולאחר מכן אמר בהמשך